

ZÁVERY Z KONFERENCIE

1. Aby mohol učiteľ plniť svoje prioritné poslanie na jednotlivých stupňoch vzdelávacej sústavy, mal by využívať na riešenie neštandardných pedagogických situácií prácu profesionálnych odborníkov – sociálnych pedagógov a školských psychológov, ktorí utváraním preventívnych programov zameraných na elimináciu nežiaduceho správania môžu významným spôsobom pomôcť učiteľom neštandardné situácie zvládať.
2. Proces nadobúdania potrebných spôsobilostí študentom pregraduálneho štúdia môžu významným spôsobom ovplyvniť i cviční učitelia počas pedagogickej praxe.
3. Súčasný výskum preukazuje, že prevažná väčšina učiteľov má skúsenosti s prácou so žiakmi so špeciálnymi potrebami. Pripravenosť škôl po stránke personálnej však tieto považujú za nedostatočnú. Potrebnou je i finančná a metodická pomoc školám. Spolupráca s rodičmi integrovaných žiakov je dobrá.
4. Problémy v správaní a narastanie sociálno-patologických javov u žiakov si vyžaduje profesionálnu úroveň realizácie prevencie, prevenčná činnosť musí byť systematická a vykonávaná prostredníctvom vyučovacieho procesu i mimo neho, počas celého roka.
5. Prehliadanie či podceňovanie i menej závažných problémov v škole môže viesť žiakov k závažnému, až asociálnemu správaniu.
6. Škola pre žiakov predstavuje miesto plnenia si určitých povinností, ale i nadobúdania nových poznatkov a pozitívnych sociálnych vzťahov.
7. Kultúra riešenia konfliktných situácií v škole je významne determinovaná spôsobmi riešenia konfliktov. Pre riešenie konfliktu ako záťažovej situácie je potrebné naučiť účastníkov konfliktu poskytovať spätnú väzbu. Je dôležité zamerať sa na odstránenie bariér (nejasnosť verbálnej a neverbálnej komunikácie, hodnotiacich súdov) a vyváženosť pozitívnych a negatívnych okruhov komunikovaných v konfliktných situáciách. I zručnosti nadobudnuté z „peer mediácie“ môžu žiakom umožniť lepšie poznať nástroje na zvládanie konfliktov v školách i mimo nich.
8. Základným predpokladom správneho riešenia vnútorných konfliktov učiteľa je uvedomenie si svojich možností (čo chce, čo môže, na čo má). V praxi to znamená:
 - uvedomiť si svoje životné ciele a hodnoty;
 - reálne vnímať seba a situáciu v ktorej sa nachádzam, nenahovárať si o druhých čo neexistuje (i v komunikácii so žiakmi);
 - prijať skutočnosť, že život sa skladá z konfliktov (odlišné potreby, túžby, impulzy a ciele jednotlivcov);
 - prijať riziko rozhodovania a mieru svojej slobody, pretože v konfliktných situáciách sa učíme vnímať sami seba, svoje schopnosti a možnosti;
 - nepodľahnúť citom a panike;
 - viesť vnútorný dialóg;
 - nepodliehať mýtom.
9. Reakcie účastníkov konfliktu sú determinované tromi základnými okruhmi faktorov: postojmi ku konfliktom, dôležitosťou zdroja konfliktu pre jeho účastníkov a zručnosťami v oblasti riešenia konfliktov. Príčinám niektorým konfliktov je nutné

v stredoškolskom prostredí predchádzať (zastrašovanie, frustrovanie, diskriminovanie, agresia, precitlivosť a zaujatosť, emocionálne výbuchy). Existujú však žiadateľné konflikty, ktoré vznikajú vyslovením a presadzovaním vlastného názoru, vyslovením kritiky.

10. Pri riešení záťažových situácií v škole možno využívať všeobecné sebahodnotiace metódy pre meranie základných sociálnych zručností (SSI, dotazník SSRS). Tieto metódy sú vhodné pre zisťovanie nedostatkov ako aj východisko pre aplikáciu tréningových a rozvojových programov.
11. Dôležitú úlohu v riešení konfliktných situácií v stredoškolskom prostredí zohrávajú pozitívne príklady riešenia konfliktov učiteľmi.
12. Striktne stanovené a obmedzujúce očakávania a normy v súvislosti s rodom vytvárajú východisko pre rodovú diskrimináciu.
13. Zefektívneniu edukačnej praxe prispieva rešpektovanie individuálnych rozdielov medzi žiakmi a diferenciacia vo vyučovaní, správne diagnostikovanie porúch učenia, odchýlok a učebných štýlov žiakov, učiteľ by mal poznať charakteristiky jednotlivých vyučovacích a učebných štýlov, ich špecifiká vo vzťahu k rôznorodým pedagogickým situáciám.
14. Aj keď aktuálny stav vyhorenia učiteľov, ako preukazuje výskum na Slovensku, nie je kritický, problém vyhorenia sa stáva dôležitým problémom súčasného školstva. Relatívne vysoká je miera citového vyhorenia učiteľov na 2. stupni ZŠ a učiteľov sekundárneho vzdelávania.
15. Z hľadiska zvyšovania účinnosti a kvality výchovy je potrebné sledovať protiklady vo výchove (výchova ako pomoc; výchova ako manipulácia), zabezpečiť systematický prístup k výchove ako aj spojenie výchovy k povolaniu s výchovou k ľudskosti, výchovu orientovať na humanizmus ako súčasť hodnotovej orientácie, zachytávajúcej nielen poznanie, ale aj slobodu, tvorivosť, vieru vo vlastné sily a duchovnosť.